

Handreiking Onderwijs-Verblijf regio Alkmaar

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Organisatie van onderwijs en jeugdhulp met verblijf in de regio Alkmaar
3. Leidende principes
4. Samenwerken rondom integraal beeld en ondersteuning
 - 4.1 Routes
 - 4.2 Samenwerken vanuit verschillende perspectieven
5. Specifieke aandachtspunten voor preventie, kortdurend en langdurend verblijf
 - 5.1 Preventie
 - 5.2 Kortdurend versus langdurig
 - 5.3 Maatwerk is nodig
6. Aanvullende thema's
 - 6.1 Bespreken en escaleren
 - 6.2 Procesregie
 - 6.3 Aanscherpen kwaliteitsvereisten Verblijf t.a.v. samenwerking onderwijs
7. Aanbevelingen

Bijlage 1 – Lijst met afkortingen

Bijlage 2 – Voorgestelde aanpassingen op de teksten uit de aanbestedingsdocumenten

Bijlage 3 - Aantekeningen met voorbeelden, knelpunten en overwegingen t.b.v. maatwerk

1. Inleiding

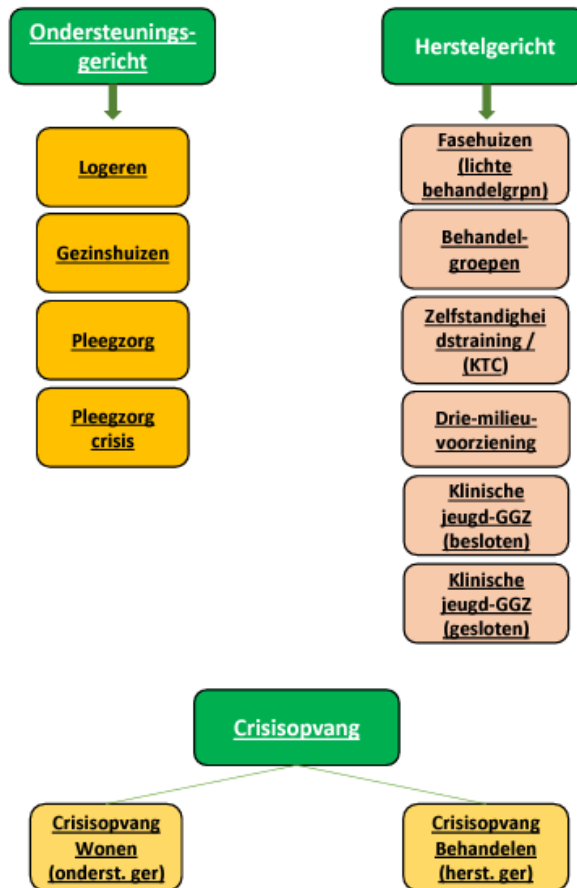
Als jongeren in jeugdhulp met verblijf (dreigen te) worden opgenomen, is het cruciaal dat er een goede samenwerking is tussen de school en de betrokken zorgaanbieder(s). Deze samenwerking blijkt in de praktijk niet altijd vanzelfsprekend. Het vergt dat professionals uit de werelden van onderwijs en jeugdzorg elkaar kennen en begrijpen. Deze handreiking beoogt de beide werelden iets dichter bij elkaar te brengen, zodat in de jeugdhulpregio Alkmaar school en jeugdzorg met verblijf constructief en complementair kunnen samenwerken. Een goede samenwerking is nodig om jongeren snel en integraal te kunnen ondersteunen, om zo bij te dragen aan de ambitie in de jeugdhulpregio Alkmaar om jongeren zo thuis mogelijk te laten opgroeien.

Deze handreiking is ontwikkeld vanuit de ‘Ontwikkeltafel Onderwijs-Zorg met verblijf’¹, die in opdracht van het OOGO (Op Overeenkomst Gericht Overleg) en de Binnentafel Zorg met Verblijf in het voorjaar van 2024 heeft plaatsgevonden. De handreiking is bedoeld voor bestuurders, schoolleiders, intern begeleiders, ondersteuningscoördinatoren, gedragswetenschappers en leidinggevenden van jeugdzorg- en onderwijsinstellingen en gemeenten in de jeugdhulpregio Alkmaar, die te maken hebben met jongeren die tijdelijk of langdurig in jeugdzorg met verblijf zitten of daarin dreigen terecht te komen. De handreiking moet doorvertaald worden naar werkinstructies in de uitvoering van respectievelijk zorg, onderwijs en gemeenten. Bij deze handreiking hoort een implementatieplan waarin is beschreven hoe dit gedaan kan worden.

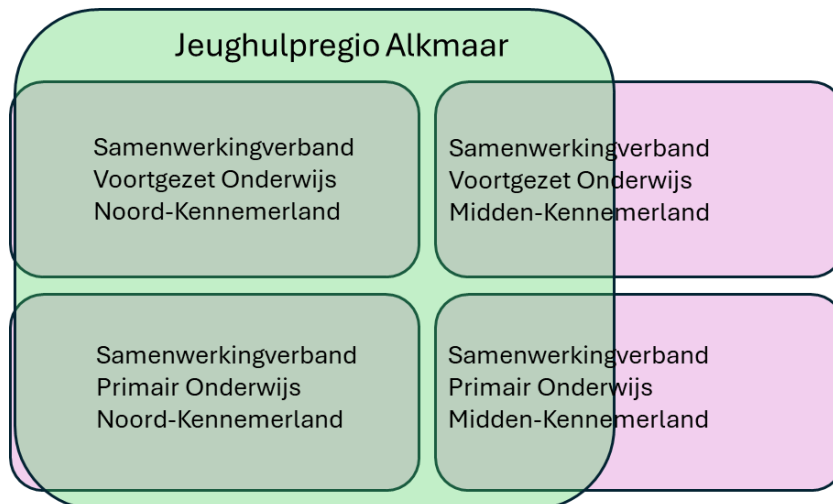
2. Organisatie van onderwijs en jeugdhulp met verblijf in de regio Alkmaar

De jeugdhulpregio Alkmaar bestaat uit de gemeenten Alkmaar, Bergen (NH), Castricum, Dijk en Waard, Heiloo en Uitgeest. In de regio zijn de onderstaande vormen van jeugdhulp met verblijf beschikbaar (deze zijn terug te vinden op de [website van de regio](#)):

¹ De opdracht van de ontwikkeltafel was: “Stel een gezamenlijk beeld op over de gewenste samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp met verblijf. Leg dit vast in een leidraad die bruikbaar is voor onderwijs, jeugdhulp met verblijf en gemeenten.”

De Jeugdhulpregio Alkmaar maakt deel uit van het [Bovenregionaal Expertisenetwerk Jeugd Noord-Holland\(BEN\)](#). Het BEN heeft een gezamenlijke visie: “Thuis voor Noordje”.

In deze regio werken scholen samen via de Samenwerkingsverbanden: (PO en VO) van Noord-Kennemerland en Midden-Kennemerland. Het werkgebied van Noord-Kennemerland valt geheel

binnen de jeugdhulpregio Alkmaar. Voor Midden-Kennemerland is dit slechts deels (Uitgeest en Castricum) het geval. De samenwerkingsverbanden en de gemeenten binnen de regio Alkmaar stemmen wederzijdse plannen af in een op overeenstemming gericht overleg (OOGO). Zij werken vanuit een gezamenlijke visie vastgelegd in 'Meer dan de som der delen'.

Meer informatie over de Samenwerkingsverbanden is te vinden op hun websites:

<https://www.swvnoord-kennemerland.nl/welcome>

<https://passendonderwijsijmond.nl/>

<https://ppo-nk.nl/>

<https://www.swvvomk.nl/>

Om meer afstemming tussen zorg, onderwijs en gemeenten mogelijk te maken is in de loop van 2024 het zogenaamde ZOG-overleg (zorg, onderwijs, gemeente) gestart. Het doel hiervan is om informeel op strategisch niveau (onderwijsbestuurders, zorgbestuurders/directie en gemeentelijk programmamanagement) themagericht kennis te delen over gezamenlijke opgaven en ontwikkelingen die spelen in de regio. Gedacht kan worden aan een frequentie van bijvoorbeeld 4x per jaar.

3. Leidende principes

Voor de werkwijze en samenwerking op het snijvlak tussen onderwijs en verblijf zijn vanuit de Ontwikkeltafel de leidende principes van Thuis voor Noordje omarmd. De focus betreft: integraliteit op meerder leefdomeneinen, een ononderbroken (continue) leer- en ontwikkellijn. Deze principes zijn²:

1. Noordje groeit zo thuis en zo veilig mogelijk op
2. Noordje blijft op eigen school
3. We brengen de expertise naar Noordje, naar het gezin en naar school toe
4. We werken gelijkwaardig samen en luisteren oordeelloos
5. We doen dit (samen)lerend

Als een rode draad door de leidende principes heen loopt het denken en handelen vanuit integrale principes. In onze afwegingen met ouders en jongeren kijken we altijd naar de betekenis van thuis, school en vrije tijd. Juist daar waar de zorgen rondom jongeren groot zijn, zoals bij een plaatsing buiten het gezin in een verblijfsvoorziening, is dit van belang.

Dat een integrale insteek nodig is blijkt bijvoorbeeld uit het onderzoek 'Ketenbreed leren'³ waar gezinnen met een intensieve jeugdzorgondersteuning aan meewerkten. Dat leidde tot 31 levensverhalen. De kinderen wisselden gemiddeld 8 maal van verblijf en 4 maal van school. Naar voren kwam ook dat onderwijs nauwelijks betrokken was bij keuzes in de Jeugdzorgketen.

Dit onderzoek kort samengevat::

² Deze principes zijn op 18 april '24 bestuurlijk besproken met de intentie deze begin juli vast te stellen. [BEN & Noordje samen: Noordje Groeit Door \(mailchi.mp\)](#)

³ [Landelijk onderzoek Ketenbreed Leren | Projecten | voor Jeugd & Gezin \(voordejeugdenhetgezin.nl\)](#)

- Jeugdprofessionals geven onderwijs geen prioriteit. Er is een te eenzijdige focus op gedrag, psychische problemen en gezinsrelaties.
- Te weinig afstemming tussen behandeltraject en onderwijs.
- In onderwijs is nog te weinig herkenning bij pesten, handelingsverlegenheid hieromtrent leidt o.a. tot uitsluiting en verwijzing in de onderwijsketen.

Enkele gevolgen hiervan:

- Jongeren breken hun schoolcarrière af, stromen op lager niveau door, heb ben te maken met schoolwisselingen als gevolg van plaatsing in een zorginstelling en/of zitten langere perioden thuis.
- Het gevoel 'het ligt aan mij' wordt versterkt.

Hierop reflecterend hebben we als ontwikkeltafel het volgende gezamenlijke beeld geformuleerd:

- Onderwijs is een groot deel van het leven van kinderen. Het is daarom belangrijk dat kinderen daar positieve ervaringen opdoen, zodat zij daar zelfvertrouwen en draagkracht ontwikkelen. Hoe meer zelfvertrouwen en draagkracht hoe minder mentale ontregeling. Onderwijs moet daarom een leeromgeving zijn waarin ieder kind veiligheid ervaart, zich gezien voelt, invloed heeft op zijn leven en geen last heeft van angsten en trauma's, en betekenisvolle activiteiten onderneemt gedurende de dag. Het is hiermee een leeromgeving waarin evenveel aandacht is voor zowel de cognitieve, sociale als de mentale ontwikkeling van kinderen.
- In deze leeromgeving heerst een klimaat waarin variatie omarmd wordt, en waarin elk kind gewaardeerd wordt voor wie hij is en voor zijn bijdrage aan de groep als geheel. In deze inclusieve omgeving ontwikkelt het kind zelfvertrouwen doordat het taken en activiteiten onder begeleiding van een volwassene tot een succes brengt. De volwassenen in deze leer- en ontwikkelomgeving passen zich voortdurend aan aan de behoeften en het tempo van het kind. Op die manier worden kinderen niet meer buiten gesloten, onnodig verplaatst of vallen zij uit.
- Deze leer- en ontwikkelomgeving is thuisnabij. Daarnaast zijn alle middelen en mogelijkheden om te ontwikkelen aanwezig.

4. Samenwerken rondom integraal beeld en ondersteuning

In zijn algemeenheid menen we dat het belangrijk is dat we naast de perspectieven van jongeren en ouders ook altijd die van collega's van meerdere disciplines, waaronder school(-perspectief), meewegen. Dit zou onderdeel moeten zijn van een Verklarende Analyse.⁴ Zeker in situaties waarin veiligheid een belangrijk aspect is en/of er sprake is van een (tijdelijke) plaatsing in een verblijfsvoorziening of bij een mogelijke uitschoolplaatsing of verwijdering. Dat vraagt een actieve houding van de betrokken professional om draagvlak bij jongeren en ouders te krijgen zodat zowel jeugdhulp als onderwijsprofessionals kunnen aansluiten bij de analyse. En bij de vervolgstappen⁵ Dit start vanaf het eerste signaal of contact.

⁴ [Factsheet-Verklarende-analyse_def.pdf \(awtjf.nl\)](#)

⁵ Uit onderzoek van het Expertteam Groningen: We zien dat er een sterke toename van probleemgedrag ontstaat nadat de toegang tot onderwijs stopt. Ook het veelvuldig wisselen van school geeft een toename van probleemgedrag. Bij terugkeer uit een intramurale voorziening zien we in de verklarende analyses dat het ontbreken van een zinvolle invulling met onderwijs of dagactiviteit de geleidelijke terugval naar het probleemgedrag van vóór de intramurale plaatsing zich weer begint te ontwikkelen.

In de regio zijn diverse routes van (crisis-)aanmelding en toeleiding naar een verblijfsvoorziening. In al deze routes zien we de volgende processtappen terug:

- Analyse en Integraal beeld
- Toewijzen van jeugdzorg en onderwijs
- Samenwerken onderwijs-verblijf
- Afsluiten en Overdracht

Op basis van de leidende principes hebben we in de ontwikkeltafel besproken op welke wijze deze routes versterkt kunnen worden op integraliteit en de continuïteit van het leer- en ontwikkelproces van jongeren. Daarbij is rekening gehouden met wat al ontwikkeld en geïmplementeerd is binnen de werk- en registratieprocessen van alle betrokken instellingen. We hebben geconstateerd dat het noodzakelijk is om de integraliteit van de routes te versterken. Hiervoor hebben we toetsende vragen opgesteld bij de verschillende processtappen. Het is aan elke instelling om deze intern te bespreken en werkprocessen, kennis en deskundigheid hiermee in overeenstemming te brengen.

4.1 Routes

Toetsende vragen voor bespreking om het werkproces aan te scherpen

Analyse en Verklarende Analyse
<ul style="list-style-type: none">• Is er een gedeelde Verklarende Analyse met betrokkenheid van ouders, alle betrokkenen (nodig) met het doel dat iedereen zich in de verklaring kan vinden (hierover start een Leertafel in de regio)• Is de jeugdige met toestemming van ouders / voogd betrokken bij de analyse?• Is de school betrokken bij de analyse?• Is er naast de cognitieve ontwikkeling (classificatie) ook de relatie met de leerkracht(en)/mentor en de medeleerlingen in beeld (persoonsvorming, socialisatie)• Is er een beeld van de sociale en veilige plek die school biedt; de betekenis die school in het dagelijks leven van de jeugdige heeft• Welke behoeften van de jeugdige worden binnen de onderwijscontext (onbedoeld) onvoldoende vervuld, waardoor probleemgedrag ontstaat? (behoeften: veiligheid, gehoord en gezien worden als mens, zelfvertrouwen hebben, keuzes kunnen maken en invloed hebben, activiteiten/vakken doen die betekenis hebben voor mezelf en anderen).• Is er een beeld over het contact met ouders – netwerk?• Is er een beeld van de sociale en veilige context rondom de school; welke fysieke of online contacten zijn er buiten school die invloed hebben op de sociale en veilige plek als school.• Is de (steunende) rol en betekenis van het netwerk rondom school, vrienden en oudercontacten, in beeld• Zijn er actieve hulpbronnen via het schoolnetwerk voor jeugdige / gezin beschikbaar (halen-brengen, tijdelijke opvang, e.d.)• Is school op de hoogte van doel en betekenis van het opstellen van een analyse en integraal beeld, en wat haar bijdrage kan zijn• Is ouders / voogd toestemming gevraagd voor contact met school en is dat gedeeld met school• Is school uitgenodigd bij een Multi Disciplinair Overleg (MDO)

- Is voor school bekend waar / met wie mogelijke zorgen gedeeld kunnen worden
- Is met school besproken of extra aandacht in deze periode nodig is (of juist niet)
- Is er een rol voor de leerplichtambtenaar
- Is voor school duidelijk hoe het proces verloopt, en terugkoppeling plaatsvindt

Toewijzen van jeugdzorg en onderwijs

- Kwam het plaatsingsadvies Verblijf op basis van een Verklarende Analyse met het onderwijs tot stand. Is daarbij de continuïteit van de huidige school (w.o. omgang leerkracht, medeleerlingen) i.r.t. de ontwikkelingskansen gewogen.
- Is de mening van ouders en jeugdige over de school van inschrijving meegenomen.
- Is de betekenis van school, behoud contact leerkracht/mentor, medeleerlingen en netwerk gewogen (of behoud daarvan in overgang nieuwe school)
- Hoe kan de onderwijscontinuïteit (op de dezelfde school) geborgd worden, is er aanvullende (onderwijs-)ondersteuning ingezet.
- Is er reden om het uitstroomprofiel bij te stellen.
- Is er een duidelijke reden voor schoolwisseling (beter passend onderwijs, pesten, conflict school-ouders-jeugdige, e.d.). Wat is gedaan om een schoolwisseling te voorkomen.
- Is de school van herkomst, waar de leerling nog ingeschreven staat, en de nieuwe school betrokken bij de afweging .
- Zijn de mogelijkheden van (tijdelijk) leerlingenvervoer overwogen
- Is het moment van instroom bij nieuwe school (afsluiten school van inschrijving) goed overwogen
- Zijn er afspraken over kennismaking en gewenning vooraf toewijzing gemaakt
- Zijn er mogelijkheden om contacten – activiteiten op de school van herkomst (bij de overgang) voort te kunnen zetten
- Is extra ondersteuning bij de schoolgang nodig, bijvoorbeeld als gevolg van thuiszitten, negatieve ervaringen vorige school, of school-prestatiedruk
- Is (tijdelijke) steun vanuit jeugdhulp nodig op de schoollocatie
- Als leerlingenvervoer niet mogelijk is, is het dan duidelijk hoe de jeugdige naar school gaat, en wie de verantwoordelijkheid daarvoor heeft

Samenwerken onderwijs – verblijf

- Is er een actuele Verklarend Analyse met onderwijs aanwezig en vormt deze uitgangspunt in het handelen
- Is er vooraf plaatsing bij verblijf contact met de (nieuwe) school
- Is kennis door de nieuwe school opgehaald bij de school van herkomst > observatie gedaan, handelingsadvies gekregen, e.d.
- Zijn er afspraken over wederzijds kennismaken (bezoek) school en verblijf
- Zijn er afspraken over (dagelijkse) afstemmingszaken (afwezigheid, ziekte, gebeurtenis)?
- Zijn er afspraken gemaakt over periodieke afstemming met vaste contactpersonen (afgestemd op de jeugdige)?
- Is er over alle afspraken ook afgesproken hoe die worden uitgevoerd (mail, telefoon, wekelijks verslag)?
- Zijn de rollen en taken van de professionals van de verblijfsvoorziening duidelijk (t.o.v. natuurlijke ouders, voogd, gezinsvoogd, bewindvoerder, e.d.)
- Is duidelijk wie de contactpersoon vanuit school / verblijf is, met welke verantwoordelijkheden

- Zijn er afspraken over het werken aan gezamenlijke doelen en het delen van handelingsadviezen (bijv. hoe om te gaan met paniekaanval)
- Is er een afspraak wie de regie heeft over zowel de onderwijs als jeugdhulp inzet. En over escalatie. Bijvoorbeeld ophalen / opvangen na incident op school.
- Is het nodig voor plaatsing af te stemmen met een consultant van het samenwerkingsverband i.v.m. afweging extra ondersteuning
- Is er een gezamenlijk gesprek over visie / verwachtingen over en weer. Bijvoorbeeld: welke verantwoordelijkheid hoort bij welke (sociale) leeftijd? Leeftijdsgrenzen 16 en 18.
- Zijn er afspraken over wat verblijf kan bieden aan ondersteuning / interventies in de schoolomgeving en het bieden van consultatie en/of psycho-educatie aan de onderwijsprofessional(s)
- School van herkomst blijvend betrekken bij de planvorming

Overdracht naar vervolg situatie

Ander verblijf:

- School van herkomst zo vroeg mogelijk betrekken
- Is wijziging van verblijf besproken met school en jongere (MDO, voortgangsgesprekken, taak procesbegeleider)
- Is een overdracht, kennismaken contactpersonen, herijken afspraken geregeld
- Zijn afspraken over bieden van steun op school gewenst en mogelijk
- Is er goed nagedacht hoe een nieuwe woonsituatie aansluit op het onderwijs en v.v.
- Is er bij de overgang naar een nieuwe school overwogen of gefaseerde instroom passend is, er een natuurlijk moment van instroom is om onderdeel van de nieuwe klas te kunnen worden, is er een ‘warme’ overdracht en een mentor beschikbaar
- Als de school van herkomst geen optie is, is er dan tijdig zicht op een andere school eventueel in afstemming met het samenwerkingsverband (effectueren van de zorgplicht)

Andere school:

- Is wijziging van school -werk – stage-dagbesteding besproken met verblijf en jongere
- Is overdracht, kennismaken contactpersonen, herijken afsprakengeregeld
- Zijn afspraken over voortzetten van ondersteuning op de nieuwe plek nodig

4.2 Samenwerken vanuit verschillende perspectieven

De samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg is over het algemeen gewenst maar nog niet altijd vanzelfsprekend. Samenwerken op meerdere leefgebieden tegelijkertijd biedt een beter resultaat. Belangrijk daarbij is dat er samengewerkt wordt aan gestelde doelen om die met inzet van ieders expertise te behalen en dat de verwachtingen daarover zijn afgestemd. Dat geldt ook voor de samenwerking tussen verblijfsvoorzieningen en het onderwijs. ‘De wijze waarop je kijkt naar de ontwikkeling van jongeren is vaak gekleurd vanuit opdracht en opleidingsachtergrond. Deze is anders bij zorg en onderwijs. Dat moet je van elkaar begrijpen’⁶.

Een eerste stap is begrip voor elkaars werelden en deze te willen verkennen, het zogenaamde ‘boundary crossing’. Een gesprek, bijvoorbeeld over een van onderstaande perspectieven, is daarin ondersteunend:

School	Jeugdzorg
Focus op leren en onderwijsdoel behalen (bijvoorbeeld diploma).	Focus op persoonlijke ontwikkeling en basis op orde.

⁶ Uitspraak tijdens een bijeenkomst van de ontwikkeltafel

De basis is te werken vanuit een groep/klas.	De basis is te werken vanuit wat kind / gezin nodig heeft.
Je staat voor een klas, je hebt te handelen in het hier en nu.	Er wordt je een vraag voorgelegd, je moet dat zorgvuldig uitzoeken (analyse).
Definitie wat inclusief onderwijs is verschilt tussen scholen en zorgmedewerkers.	Definitie wat inclusieve wijk is verschilt tussen wijkteams (gemeenten) en scholen.
Gebonden door wet- en regelgeving onderwijs, en deels afspraken vanuit de samenwerkingsverbanden.	Gebonden wet- en regelgeving Jeugdwet, door regionale afspraken en gemeenten als uitvoerder Jeugdwet.
Onderwijs	Educatie

Welke kennis heb je van elkaar nodig?

Uit de gesprekken aan de ontwikkeltafel komt naar voren dat kennis over elkaars werkdomein belangrijk is als basis voor een goede samenwerking. Het gaat dan om vragen over procedures, inhoud van begeleiding-behandeling of over organisatie van het onderwijs, inhoud van taken en rollen of de wijze van de financiering. Het beschikbaar stellen van kennis en het actief delen daarvan op gestelde vragen willen we op de volgende wijze aandacht geven:

Binnen de eigen organisatie:

- Ontsluiten van relevante kennis in de samenwerking - website
- Ruimte bieden aan kennisdeling in reguliere overleggen door partners

Tussen organisaties:

- Thema nieuwsbrief over onderwijs-verblijf met relevante links – contactpersonen, voorbeelden van samenwerking
- Gezamenlijke themabijeenkomst (mogelijk gecombineerd met aftrap van handleiding – e.d.)
- Deelname aan het regionale netwerk interprofessionalisering georganiseerd met betrokkenheid van gemeenten, Samenwerkingsverband NK VO, St. Groeimee, GG&GD, Leer- en reflectieteam vanuit het samenwerkingsverband PO en partners.
- Leer- en reflectie vanuit het SWV PO met partners naar gelang de te bespreken casuïstiek
- Een overlegconstructie waar de praktisch uitvoerenden aan tafel zitten: de hulpverlener, de mentor, de medewerker van een time-out voorziening, de gedragswetenschapper, de ondersteuningscoördinator.

5. Aandachtspunten bij het voorkomen van uithuisplaatsing, kortdurend en langdurig verblijf

5.1 Preventie

In het kader van onderwijs-verblijf denken we bij preventie en signalering in eerste instantie aan situaties waarin mogelijk sprake is van onvoldoende structuur en/of onveiligheid voor het kind. Vaak zijn hier al meerdere signalen aan vooraf gegaan die niet altijd als zodanig onderkend zijn. Denk bijvoorbeeld aan frequent of langdurig (ziekte-)verzuim of andere signalen zoals genoemd vanuit onderwijs: ouders die weigerachtig zijn om met een jeugdhulpverlener in gesprek te gaan of aan een thuiszittende leerling waar geen ondersteuner bij betrokken is.

De vraag hierbij is: hoe een dergelijk signaal te wegen. Het delen van deze signalen eerst met de eigen of samenwerkende collega's is een belangrijke stap. Zo kun je met hulp van een collega een aanvullend perspectief meekrijgen om in gesprek te gaan met een jongere of de ouders. Collega's kunnen ook extra oren en ogen zijn bijvoorbeeld op school, kinderopvang of consultatiebureau. Maar voorop staat het hebben van contact vanuit een verbindende en begripvolle houding met kinderen en ouders daar waar dat vanzelfsprekend is. Bijvoorbeeld in de kinderopvang, school of bij activiteiten in de wijk. Dat vraagt wel een preventieve inzet vanuit of verbonden aan deze voorzieningen.

Zo nodig kan een beroep gedaan worden op het team van Veilig Thuis. Veilig Thuis kan consult bieden bij de analyse en afweging en hoe een gesprek aan te gaan met ouders.

Er kunnen redenen zijn voor een (tijdelijke) plaatsing bij verblijf. Veelal wordt gezocht naar een familienetwerkplaatsing vanwege bekendheid en nabijheid voor het kind. Daarbij kan ook gedacht worden aan een tijdelijke plaatsing bij een van de gezinnen uit het netwerk van school of buurt.

5.2 Kortdurend versus langdurig

Het perspectief van de plaatsing in een verblijfsfunctie, langdurig of kortdurend, heeft betekenis voor de samenwerking tussen jongere/gezin, verblijf en onderwijs.

We hanteerden als werkdefinitie:

- Kortdurend: korter dan 1 jaar, behoud perspectief op terugkeer naar oude situatie;
- Langdurig: perspectief : een verblijfsfunctie voor langere termijn, langer dan 1 jaar.

We belichten hieronder op basis van een inventarisatie die we tijdens de ontwikkeltafel maakten diverse aspecten.

Bij *kortdurend verblijf* is het van belang de school in een zo vroeg mogelijk stadium te betrekken en naast de onderwijscontinuïteit ook de sociale betekenis te bespreken. Deze informatie zou onderdeel moeten zijn van de analyse en het hulpplan. Denk daarbij aan:

- Is de leerling c.q. in welke mate in staat schoolwerk te doen
- Kan de leerling op school blijven; is leerlingenvervoer nodig?
- Indien dat tijdelijk niet kan, welke afspraken over lesmateriaal, (digitale) ondersteuning en dergelijke kunnen worden gemaakt?
- Op welke manier wil de jeugdige zijn klasgenoten/vrienden informeren dat hij tijdelijk niet op school zal zijn?
- Hoe kan contact worden gehouden met klasgenoten, vrienden, of een specifieke leraar / mentor?
- Zijn er gebeurtenissen waar de leerling aan deel zou moeten nemen; toetsen, klassenfeest, voorlichting studiekeuze en dergelijke?
- Kan het netwerk van school overige steun bieden; bijvoorbeeld in het weekend logeren bij een schoolvriend?
- Zijn er handelingsadviezen te geven aan school?

De ervaring leert dat wanneer de school niet betrokken is het vaak lang duurt om het contact op gang te krijgen, waardoor achterstanden onnodig oplopen en terugkeer in het onderwijs na verblijf wordt bemoeilijkt. Dat heeft ook effect op het herstel en teruggang naar huis.

Bij *langdurig verblijf* kan de school van herkomst informatie bieden over de onderwijs-ontwikkeling, eventueel specifieke ondersteuningsinzet en een passende leeromgeving. Ook kunnen scholen een beeld geven van de sociale ontwikkeling. Deze informatie is belangrijk bij de analyse en het opstellen van het hulpplan en het bepalen van een perspectief. Bij een langdurige plaatsing is het van belang het onderwijsperspectief een prominente plek te geven als basis voor verdere ontwikkeling. Denk aan:

- Het zorgdragen van een goede overdracht van de school van herkomst naar de nieuwe school c.q. blijvende betrokkenheid van de school van herkomst bij het onderwijsperspectief.
- Bijdragen aan een inschatting wat een jongere aan zou kunnen en het stapsgewijs toewerken naar een verder weg liggend perspectief.
- Behoud van contacten met vrienden / netwerk van school.
- Ondersteuning van het primair onderwijs meenemen naar voortgezet onderwijs. De rol van de samenwerkingsverbanden hierop inrichten.
- Is maatwerk nodig; hoe maken we dat in wederzijdse samenwerking mogelijk.

5.3 Maatwerk is nodig

De ontwikkeltafel heeft diverse casussen besproken als toets aan de realiteit. We zien bijvoorbeeld dat bij de behandelgroepen Jeugd- en Opvoedhulp geen van de jongeren regulier onderwijs volgt. Ook zien we dat voor een deel van de jongeren onderwijs (tijdelijk) geen of een zeer beperkte optie is. Dat wil niet zeggen dat jongeren niet leren en zich niet ontwikkelen. Wel dat individueel maatwerk, flexibiliteit en creativiteit in de organisatie van zorg, onderwijs en dagbesteding nodig is. Inzet van expertise uit het VSO op het reguliere VO zou bevorderd moeten worden zodat meer jongeren onderwijs op een reguliere school kunnen (blijven) volgen. Daarbij zou een integraal (maatwerk-)plan van aanpak, gericht op stapsgewijze ontwikkeling voor deze jongeren leidend moeten zijn. In de praktijk betekent dat we niet meer willen spreken in termen als zorg of onderwijs is 'voorliggend'. Waarmee we bedoelen dat de ander aan zet is. Maar in gesprek blijven over wat we, vanuit onze verantwoordelijkheid, kunnen bijdragen aan het perspectief van de jongere.

Enkele mooie voorbeelden uit de praktijk:

Jongeren die op GGZ NHN zijn geplaatst in een behandelgroep of langdurig verblijf gaan lang niet allemaal naar school bij het naastgelegen VSO of naar SvH. De reden waarom ze opgenomen zijn is beperkend. Ze krijgen waar nodig wel een kort traject met gesprekken aangeboden, om schoolwens in kaart te brengen (de zogeheten SPINmodule). Sommige leerlingen kunnen met afstandsonderwijs bij de SvH aan het werk blijven. Leerlingen in langdurig verblijf kunnen, indien er schoolvaardig gedrag kan worden verwacht, worden aangemeld bij het VSO, dan kunnen school en zorg in overleg bepalen welke schooldoelen behaald kunnen worden.

Bij GGZ NHN wordt een traject aangeboden aan jongeren/jong volwassenen die een nieuwe kans willen hun schoolcarrière een vervolg te geven. Zij krijgen een MBO1 traject aangeboden vanuit de ROC in deze regio en gedurende dit traject krijgen zij op maat ondersteuning van een IPS'er (IPS: Individuele Plaatsing en Steun) of een casemanager. In dit traject zijn er stageperiodes, die o.a. via Maatwerk, MindsZ en Keuken met Karakter (3 onderdelen van dagbesteding van GGZ NHN met een gedeeltelijk of volledig commerciële bedrijfsvoering) vanuit GGZ NHN worden aangeboden.

Fourzorg biedt in samenwerking met ORGB-opleidingen een combinatie van zorg met onderwijs op de locatie van de Stadsfabriek. Het zijn niet specifiek opleidingen alléén voor jeugdigen in verblijf maar jeugdigen in verblijf kunnen uiteraard wel deelnemen. Voor volwassenen wordt het aangeboden via subsidies van het UWV. Voor jeugdigen worden de dagdelen dat deelnemers aanwezig zijn bekostigd vanuit de Jeugdwet. Deelnemen kan vanaf 14/15 jaar. MBO 1,2 en 3 wordt aangeboden. Er zijn diverse specialisaties, zoals: ICT, kok, gastheer/vrouw en hout en metaal. Het gaat vooral om praktijklessen. De theorie wordt aan de deelnemers meegegeven. Zij kunnen dus zelf de theorie doornemen ter voorbereiding op een praktijkles. De certificaten die hier worden behaald zijn gelijkwaardig aan de reguliere certificaten van MBO 1,2 en 3.

Bij Klas op Wielen Alkmaar binnen een school voor primair en voortgezet onderwijs bieden we zorg volgens de ideeën van Samen naar School. In onze Samen naar School klas bieden we zorg aan kinderen met een (ernstige meervoudige) beperking bij een reguliere school. Dit gebeurt vanuit de overtuiging dat alle kinderen kunnen leren en dat kinderen met en zonder beperking van elkaar kunnen leren. Daarom sluiten leerlingen met en zonder beperking dagelijks aan bij elkaars lessen en activiteiten. Dit wordt uitgevoerd onder leiding van betrokken zorgverlener(s), op basis van een met ouders afgestemd leer-zorgplan. Samen met de aangrenzende school richten we het leren in, waarbij we worden ondersteund door specialisten op het gebied van leren en ontwikkelen met een beperking.
<https://www.klasopwielenalkmaar.nl/>

Bij Kindcentrum de Klim die werken voor kinderen met (een vermoeden van) een psychische kwetsbaarheid wordt bij (dag)klinische zorg educatie/onderwijs toegevoegd onder begeleiding van een inclusieondersteuner. Deze wordt bekostigd door de samenwerkingsverbanden in de regio die hierin samenwerken.

Uitwerken van individuele – groepsgerichte maatwerk aanpakken

Tijdens de besprekingen zijn tal van knelpunten benoemd zowel aan de onderwijs- als de zorgkant (Zie bijlage 5). We stellen voor dat er een plek is waar deze knelpunten in de samenwerking , bieden van passende arrangementen en maatwerk besproken kunnen worden. Deze rol past bij de coördinerende rol van de samenwerkingsverbanden. Het swv-en po/vo hebben consultants met kennis van maatwerk. Zij nemen het tot hun verantwoordelijkheid om vragen over gewenst maatwerk, arrangementen e.d. die niet in regulier overleg (afdoende) beantwoord kunnen worden met partners tot een verbetervoorstel om te zetten. Dit kan praktisch bijvoorbeeld in overleg met een schoolbestuur of meer beleidsmatig in een netwerkgroep met partners uitgewerkt worden. Het voorstel is om een netwerkgroep – maatwerk – met partners in te richten die knelpunten bij maatwerk in beeld brengt, oplost en waar nodig besturen adviseert over gewenste aanpak.

Voor leerlingen buiten de regio Alkmaar vraagt dit afzonderlijke afspraken met de gemeenten (leerplicht) en samenwerkingsverbanden.

6. Aanvullende thema's

Tijdens de bijeenkomsten hebben we de volgende thema's specifieke aandacht gegeven als belangrijke voorwaarden voor een goede samenwerking:

1. Bespreken en Escaleren
2. Procesregie
3. Kwaliteitsvereisten bij contracteren zorgaanbieder

6.1 Bespreken en escaleren

We willen naar een cultuur waar het bespreken van gemaakte afspraken, als het proces stagneert, een gewone zaak is. Het gaat hier niet om het bespreken van het functioneren van de individuele professional maar om het zichtbaar maken van systeemproblematiek. We doen dat vanuit het perspectief van jongeren en ouders, om er voor te zorgen dat zij krijgen wat nodig is.

Indien we nalaten om stagnatie bespreekbaar te maken geven we ook geen aanleiding om naar verbeteringen te zoeken en zo bij te dragen aan een efficiënte en effectieve inzet van onze middelen.

Indien een proces stagneert wordt afgestemd met de (inhoudelijk) leidinggevende binnen de eigen organisatie. In samenspraak wordt besproken of wordt ingezet op gesprek met de leidinggevende / directie / bestuurder van de samenwerkingspartner. Indien dit niet leidt tot een passend aanbod wordt dit voorgelegd aan de regiegroep onderwijs-gemeenten.

6.2 Procesregie

Elke professional heeft de verantwoordelijkheid om regie te nemen voor het (integrale) klantproces. We constateren echter dat bij integrale processen het niet vanzelfsprekend is dat de processen door professionals op elkaar worden afgestemd. Daarom vragen we hier extra aandacht voor. In onderstaande uitwerking hebben we gebruik gemaakt van een eerder in het OOGO gedeeld document '*Procesbegeleider*'.

De procesbegeleider bewaakt namens alle betrokkenen de gemaakte procesafspraken en het tot stand komen daarvan. Draagt bij aan integrale afstemming en verantwoording tussen diverse professionals binnen een Multi Disciplinair Overleg (MDO).

Procesbegeleiding is een taak belegd bij een professional, die al betrokken is bij de jeugdige en ouders en die hen eventueel vertegenwoordigd in het MDO. Specifiek wanneer meerdere professionals betrokken zijn. Het gaat niet om het toevoegen een extra professional, maar om zorg te dragen dat de procesbegeleiding over onderwijs en jeugdzorg bij een van de betrokken professionals duidelijk wordt belegd.

In onderling overleg met jeugdige, ouders en professionals wordt afgesproken welke professional de taak van procesbegeleider op zich/haar neemt. Aspecten bij deze afweging: al in verbinding staan met jeugdige en ouders, zicht op de ontwikkelingen van de jeugdige, continuïteit kunnen bieden zo mogelijk ook na afsluiting van de begeleiding. Procesbegeleiding is een taak die in collegiale afstemming met andere professionals en ouders wordt uitgevoerd. Collegiaal is er

sprake van een gelijkwaardige rolname. Betrokken professionals zijn, vanuit ieders rol, in gezamenlijkheid verantwoordelijk voor het tot stand komen van sluitende afspraken en de uitvoering daarvan.

De procesbegeleider ziet er op toe dat :

- het MDO technisch voorgezeten en georganiseerd wordt door betrokken partijen;
- in afstemming met jeugdige en ouders, zij/hij voor professionals het aanspreekpunt op de procesgang (niet op de inhoud) is;
- ieders rol, in relatie tot jeugdige en ouders en in de onderlinge afstemming, binnen het MDO besproken wordt;
- indien een jeugdbeschermer/Veilig Thuis is betrokken, het juridisch kader van waaruit zij hun opdracht hebben duidelijk is; en wat dat betekent voor hun verantwoordelijkheden m.b.t. de afspraken in het MDO;
- de samenstelling van het MDO toereikend, dekkend, effectief en efficiënt is;
- de jeugdige, ouders en professionals zich uitgenodigd voelen om vanuit hun rol en expertise bij te dragen; waarbij de verhaallijn van de jongere en ouders chronologisch in beeld wordt gebracht;
- er SMART-afspraken worden gemaakt over inhoud (doelen), voortgang, terugkoppeling en evaluatie. Dat deze worden vastgelegd en opgevolgd;
- er een planning is voor het MDO en andere besprekingen voortvloeiend uit gemaakte afspraken;
- de juiste beschikkingen en toelaatbaarheidsverklaringen zijn afgegeven;
- in afstemming met jeugdige en ouders, indien het proces stagneert dit bespreekbaar te maken c.q. dat betrokkenen worden aangesproken. Bijvoorbeeld door een extra MDO te organiseren, aanvullende expertise in te roepen, e.d.;
- indien nodig het mandaat om op te schalen en te escaleren gebruikt wordt;
- J&G coach of jeugdconsulent de inzet van jeugdhulp afstemt met de vertegenwoordiger in het MDO vanuit school, waarna de J&G coach de zorgbeschikking aanvraagt bij de jeugdhulpdeskundige;

De ontwikkeltafel beveelt aan om bovenstaande taken van de procesbegeleider te implementeren. Daarbij overwegende dat het hier niet gaat om nieuwe taken maar wel gaat om het afspreken daarvan per casus en het naleven daarvan door betrokken professionals. Zowel bij de gemeenten als bij het onderwijs sluit dit aan op bestaande afspraken.

Aangegeven wordt dat degene die het meest betrokken is bij de casus de procesregie moet doen. In 90% van de gevallen loopt het goed en moet je voornamelijk een vinger aan de pols houden. Alleen als het niet goed gaat moet je zorgen dat mensen aangesproken worden op hun rol en verantwoordelijkheid.

Een belangrijk aandachtspunt is het moment waarop de procesbegeleiding over gaat van de één op de andere. Deze kan overgaan van onderwijs naar zorg, maar het moet benoemd worden. Je bent niet inhoudelijk eindverantwoordelijke als je de procesbegeleiding hebt, maar je moet wel mandaat hebben!

De implementatie vraagt heldere communicatie bij zowel gemeente, zorg als onderwijs.

6.3 Aanscherpen kwaliteitsvereisten Verblijf t.a.v. samenwerking onderwijs

In de ontwikkelgroep is gesproken over de door de gemeente gestelde kwaliteitseisen aan de instellingen voor verblijf met betrekking tot de samenwerking met onderwijs. De huidige formuleringen laten veel ruimte voor interpretatie waardoor vrijblijvendheid kan ontstaan. In bijlage 4. zijn de door de ontwikkelgroep voorgestelde aanscherpingen in de teksten van het aanbestedingsdocument opgenomen waarmee we een concrete invulling geven aan de verantwoordelijkheid van de samenwerkingspartners. Daarbij staat het perspectief van de schoolloopbaan centraal en het afgestemd werken aan gestelde doelen.

Aanvullend hebben we geformuleerd wat van het onderwijs verwacht mag worden:

Onderwijs: staat voor het bieden van een passende onderwijs omgeving. Waarbij de leerling niet wordt losgelaten. Biedt waar nodig aanvullende onderwijsondersteuning in afstemming met de zorgaanbieder. En heeft over de doelen en de wijze waarop daar aan gewerkt wordt afstemming met de zorgaanbieder. En legt dat vast in het leerlingvolgsysteem. (Hier wordt stapsgewijs naar toegewerkt)

Het voorstel is deze aanscherpingen op te nemen in de contracten Verblijf :

- a. voor nieuwe contracten op te nemen en op te nemen in nadere lokale beleidsregels en verordeningen;
- b. aanvullend onderdeel te maken van de accountgesprekken met alle verblijfsvoorzieningen.

Een van de contractmanagers van de regio Alkmaar is aanspreekbaar op eventuele tekortkomingen in de uitvoering door de zorginstellingen. Indien na bespreking met de betrokken instelling geen oplossing gevonden kan worden. Kan dit bij de contractmanager gemeld worden.

7. Aanbevelingen

Onderstaande aanbevelingen zijn allemaal gericht aan onderwijs, zorg en gemeente (uitzondering is nr. 4, die is alleen voor zorg en gemeente).

Aanbeveling
1. Implementeer de leidende principes van het Thuis voor Noordje in de samenwerking tussen onderwijs, zorg en gemeente.
2. Bij stagnatie: bespreek dit met elkaar.
3. Zet de toetsende vragen om naar een handreiking voor uitvoerders.
4. Stel de kwaliteitsvereisten in de contracten zorginstellingen bij.
5. Implementeer de procesbegeleidingstaken in reguliere functies en opdrachten
6. Borg het uitwerken van individuele – groepsgerichte maatwerk aanpakken, met specifieke aandacht voor jongeren met een verstandelijke beperking.
7. Investeer in Leeromgeving Onderwijs-Jeugdhulp (verblijf) en pas de uitkomsten toe in de eigen organisaties.
8. Laat de leerlingenvervoersafspraken aansluiten op alle jeugdzorg en/of onderwijsarrangementen zodat de onderwijscontinuïteit bij plaatsing vanaf dag één geborgd is.
9. Stel een integrale netwerkgroep -maatwerk- in voor de coördinatie van de implementatie, uitvoering van punt 6 en verdere doorontwikkeling.
10. Monitor en evalueer bestuurlijk de voortgang.

Bijlage 1 – Lijst met afkortingen

Oorsprong geeft aan waar de afkorting primair gebruikt wordt: o=onderwijs, z=zorg, g=gemeente

Afkorting	Betekenis	Oorsprong
BKB	Beleid Kwaliteit Bestuur	O
Cleo	Creatief leren en ontwikkelen	O
CVT	Commissie van Toewijzing	O
GI	Gecertificeerde Instelling (de organisaties van Jeugdbescherming en Jeugdreclassering)	Z
Gw'er	Gedragwetenschapper	Z, G
IB'er	Interne Begeleider	O
IPS	Interprofessioneel samenwerken	
MORA	Managers Overleg Regio Alkmaar	G
Nora	Netwerkorganisatie Regio Alkmaar	G
OCO	Ondersteuningscoördinator	O
OOGO	Op Overeenkomst Gericht Overleg (overleg op bestuursniveau tussen Samenwerkingsverbanden en wethouders in de regio Alkmaar)	O, G
po	primair onderwijs	O
RBJ	Regionaal Beleidsoverleg Jeugd	G
RBO	Regionaal Beleidsoverleg Onderwijs	G
RET	Regionaal Expertise Team	Z, G
svh	School van herkomst	O
swv	samenwerkingsverband	O
TLV	Toelaatbaarheidsverklaring	O
vo	voortgezet onderwijs	O
vso	voorgezet speciaal onderwijs	O
wg	werkgroep	

Bijlage 2 – Voorgestelde aanpassingen op de teksten uit de aanbestedingsdocumenten

Op basis van het document uit de aanbesteding verblijf zijn aanpassingen voorgesteld. Deze zijn hieronder in het rood opgenomen.

[Bijlage C Percelen binnen jeugdhulp met verblijf](#)

Verbinding met het onderwijs Het onderwijs wordt altijd betrokken indien het traject of de hulpvraag gevolgen voor of effect op de dagbesteding van de jeugdige heeft. Bij het bestendigen van de hulpvraag in de eigen omgeving van de jeugdige of het gezin, wordt samen met het onderwijs bepaald welke rol het onderwijs daarin kan spelen

GT 6 Hulpverleningsplan:

Jeugdhulpaanbieder die zich inschrijft in het kader van de Overeenkomst legt in het hulpverleningsplan vast op welke wijze **verbinding met het onderwijs nodig is.**

De wijze waarop gezamenlijk met onderwijs aan de doelen wordt gewerkt maakt deel uit van het hulpverleningsplan.

Tevens vindt afstemming plaats met onderwijs bij afsluiting van de zorg bij die aanbieder. En is er een vervolg waarbij het behoud van de schoolloopbaan voorop staat.

GT 8 Plan van aanpak:

Jeugdhulpaanbieder die zich inschrijft in het kader van de Overeenkomst levert bij zijn Inschrijving een plan van aanpak aan met een daarbij behorende toelichting, waarin jeugdhulpaanbieder beschrijft op welke wijze hij gedurende de duur van de Overeenkomst een bijdrage levert aan de uitgangspunten en de ontwikkelopgave die in Hoofdstuk 4 staan beschreven. Het plan van aanpak bevat in elk geval en gaat inhoudelijk in op de volgende onderwerpen:

Uitgangspunten:

- a. Het versterken van de eigen kracht en het probleemoplossend vermogen van jeugdigen en gezinnen;
- b. Het bevorderen van de opvoedcapaciteiten van ouders en de sociale omgeving.

Ontwikkelopgave:

- a. Afname van jeugdigen in jeugdhulp met verblijf;
- b. Jeugdhulp met verblijf vindt zoveel mogelijk plaats in een gezinssetting;
- c. Jeugdigen krijgen hulp zo kort als mogelijk en zo lang als nodig.
- d. **Behoud van de continuïteit van de schoolloopbaan staat voorop⁷**

Principes benadering van de jeugdige en het systeem van de jeugdige

- a. Gerichte vraagverkenning en planning,
- b. Samenhangende en doelgerichte ondersteuning
- c. Effectieve ondersteuning, waaronder een integrale benadering

Integrale benadering, op welke wijze betreft u de volgende partijen in het hulpverleningstraject:

- a. Het gezin;
- b. De verwijzer: Huisarts, Gemeentelijke toegang, Medisch specialist, Gecertificeerde Instelling of Rechtbank;
- c. Andere (betrokken) aanbieders;
- d. **het onderwijs i.v.m. behoud schoolloopbaan**
- e. **Het voorliggend veld en het sociale netwerk van het gezin.**

UV 27 Perspectiefplan 18-/18+

Oprachtnemer maakt met jongeren vanaf 16 jaar en hun netwerk, een perspectiefplan en legt dit uiterlijk zes (6) maanden voor de 18e verjaardag van de jongere in jeugdhulp voor aan het lokale team van Oprachtgever.

Het perspectiefplan vermeldt de ondersteuningsbehoefte van de jeugdige en zijn gezin en de doelen en resultaten op korte en langere termijn op minimaal de leefgebieden wonen, geldzaken, werk/opleiding en zorg/ondersteuning. Hiermee wordt gerealiseerd dat voor de jeugdigen en ouder(s)/wettelijk vertegenwoordiger(s) en hun netwerk, tijdig duidelijk is hoe de continuïteit is geregeld op het gebied van wonen, werk, inkomen, **school, dagbesteding** en ondersteuning op het moment dat de jeugdige de 18-jarige leeftijd bereikt. Afspraken met Oprachtgever over hulp of ondersteuning vanaf de 18-jarige leeftijd zijn gebaseerd op het perspectiefplan. Hierbij wordt voorgesorteerd op een vlekkeloze overgang van de jeugd naar volwassenheid, waarbij aandacht is voor de vervolgzorg van het 18de levensjaar onder andere wetgeving (hierbij wordt rekening gehouden met eventuele wachttijden en procedures), **onderwijs**, werk en huisvesting.

In het plan wordt in ieder geval rekening gehouden met:

1. Sociaal netwerk
2. Wonen
3. **Onderwijs en/of werk, of dagbesteding**
4. Inkomen en eventuele schulden
5. Welzijn, gezondheid en eventuele professionele ondersteuning vanaf uiterlijk het 18de levensjaar.

Als meerdere gecontracteerde jeugdhulpaanbieders betrokken zijn, wordt, in overleg met de jeugdige en ouder(s)/wettelijk vertegenwoordiger(s), bepaald wie regie voert op het perspectiefplan.

⁷ De jeugdhulpaanbieder en de onderwijsinstellingen werken samen aan het vorm geven van een on-onderbroken leerlijn/schoolloopbaan, waarbij zo min mogelijk overplaatsingen in het onderwijs plaatsvinden.

Oprachtnemer heeft een activerende en signalerende verantwoordelijkheid op de genoemde leefgebieden en communiceert over de voortgang met het lokale team van Opdrachtgever.

4.2.4 Samenwerking met het **onderwijs**

Opdrachtgever wil dat jeugdigen zoveel mogelijk in hun eigen 'natuurlijke' omgeving opgroeien. Dat begint in de thuissituatie waar ook **onderwijs** deel van uitmaakt. Opdrachtgever en het **onderwijs** zorgen samen ervoor dat alle jeugdigen in Regio Alkmaar zoveel mogelijk worden geholpen in het reguliere leven, op een manier die de veerkracht versterkt en een negatieve impact van eventuele problematiek op het dagelijkse leven beperkt. Hiermee sluit Opdrachtgever zich aan bij landelijke ontwikkelingen waarin de gezamenlijke beweging wordt gemaakt naar een inclusievere samenleving. Jeugdhulp sluit zoveel mogelijk aan bij de begeleiding die op school wordt gegeven **en vice versa**. **Hiertoe worden de doelen vanuit onderwijs en jeugdhulp op elkaar afgestemd ter ondersteuning van de schoolloopbaan. De wijze waarop gezamenlijk aan de doelen wordt gewerkt maakt deel uit van het hulpverleningsplan (en het OPP).**

3. Effectieve ondersteuning

Periodiek wordt gekeken of de gestelde doelen en de te behalen resultaten voor de jeugdige en/of het systeem van de jeugdige worden bereikt. Vervolgens worden afspraken gemaakt over de nazorg. In alle gevallen kan Opdrachtgever (met instemming van de jeugdige of het gezin) deelnemen aan tussentijdse evaluaties.

Waar een oplossing kan worden geboden vanuit de eigen sociale omgeving van de jeugdige of via het versterken van het gezin **en de school**, is dit de preferente oplossing. Waar jeugdhulp nodig is, speelt de eigen sociale omgeving een cruciale rol in de oplossing van de hulpvraag **en behouden van (onderwijs-)perspectief**. Dit maakt onderdeel uit van de oplossing die door de professionele jeugdhulpverlener wordt geboden. Het doel is om de jeugdige thuis te laten verblijven en de sociale omgeving **en de school** in positie te brengen, waarbij hulpverleners binnen hun verantwoordelijkheden de juiste ondersteuning kunnen leveren. Hierbij geldt: de juiste verantwoordelijkheid op de juiste plek.

Jeugdhulpaanbieders werken samen met de (keten)partners ten gunste van jeugdigen en gezinnen in onze gemeenten. Naast de lokale toegangsteams vanuit Opdrachtgever zijn huisartsen **en het onderwijs** belangrijke partners. Niet alleen in de preventie, maar ook in de normalisering van het leven van een jeugdige en gezin en bij het borgen van een duurzame oplossing en nazorg/waakvlamfunctie.

Indien er geen school van herkomst is om mee af te stemmen kan het samenwerkingsverband passend onderwijs in de regio daarop worden aangesproken om een onderwijsperspectief te bieden. Het samenwerkingsverband kan toeleiden naar een passende onderwijsplek.

Selectiecriteria

Integrale benadering, op welke wijze betreft u de volgende partijen in het hulpverleningstraject:

- a. Het gezin;
- b. De verwijzer: Huisarts, Gemeentelijke toegang, Medisch specialist, Gecertificeerde Instelling of Rechtbank;
- c. Andere (betrokken) aanbieders;
- d. Het voorliggen

Onderwijs

Staat voor het bieden van een passende onderwijs omgeving. Waarbij de leerling niet wordt losgelaten. Biedt waar nodig aanvullende onderwijsondersteuning / arrangementen in afstemming met de zorgaanbieder. En heeft over de doelen en de wijze waarop daar aan gewerkt wordt afstemming met de zorgaanbieder. En legt dat vast in het leerlingvolgsysteem. (Hier wordt stapsgewijs naar toegewerkt)

Bijlage 3 - Aantekeningen met voorbeelden, knelpunten en overwegingen t.b.v. maatwerk

- Is er voor de jongere een vaste contactpersoon beschikbaar om te sparren gedurende het hele traject dat hij/zij doorloopt
- De klassen zijn te groot ; dat geeft voor de meeste jongeren in verblijf te veel onrust, de leerkracht heeft maar beperkte aandacht
- leerlingen/jongeren moeten soms langer verblijven op een voorziening omdat er geen passende school gevonden kan worden
- In het primair onderwijs is een 'zorgboerderij' met zorg-onderwijs-arrangement en in het voortgezet onderwijs niet!
- Stage vanuit VSO moeilijk af te stemmen met kleine(re) aanbieders. Zij willen direct een beschikking hebben (dus stage vanuit onderwijs middels beschikking dagbesteding JW/WLZ)
- Voor een aantal jongeren met een verstandelijke beperking is de overgang van het speciaal basis onderwijs naar het voortgezet speciaal onderwijs te groot. Daardoor dreigen ze uit te vallen of ze vallen plotseling uit na een escalatie op school (vanwege gedrag)
- De overgang van het voortgezet speciaal onderwijs naar dagbesteding is moeilijk te maken als de jongere nog geen 16 jaar is. Ook is dagbesteding niet vanzelfsprekend beschikbaar voor jongeren met een hoog / hoger IQ. Terwijl al wel duidelijk is dat dit een passende plekken zijn voor dat moment.
- VO(VSO): leerlingen hebben een zeer laagdrempelig aanbod nodig en dat bieden we niet langdurig.
- Sluit met maatwerk aan bij wat de jongere kan met zowel onderwijs als zorg.
 - o Maatwerkmogelijkheden onderwijs, zoals het onderschrijven van de onderwijstijd, inzetten als onderdeel van een zinvolle dagbesteding
 - o School van herkomst blijvend betrekken bij de planvorming
 - o Aanpassingen in de organisatie van onderwijs, bijvoorbeeld: aanpassen van lestijden en lesduur, en klassengrootte aan de spanningsboog van jongeren
 - o Combinaties van zorg, dagbesteding en een educatief programma mogelijk maken c.q. ontwikkelen. Voorbeelden:
 - Een tijdelijke of crisisplaatsing in de GGZ biedt gezien de beperkte belastbaarheid van de jongere maar zeer beperkt de mogelijkheid om onderwijs aan te bieden dat vraagt een op maat gemaakt programma aansluitend bij de ontwikkeling van de jongere
 - Meer ruimte om deelnemen aan school uit te kunnen proberen, zodat er ruimte is om (tijdelijk) weer terug te keren
 - Integratiemogelijkheden van onderwijs in zorg of dagbesteding Of het toewerken naar een schoolstage binnen een dagbestedingsprogramma.

- Bij Spinaker is naast TLV soms ook bekostiging vanuit de gemeente op basis van 1 op 1 bekostiging. Dit traject zou dan met wenperiodes moeten toe leiden naar in de klas zonder begeleiding.